

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 16 0 U 000648 19 Uvp
Banjaluka, 8.10.2021. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sudija Edine Čupeljić, predsjednika vijeća, Božane Vulić i Strahinje Ćurkovića, članova vijeća, uz sudjelovanje zapisničara Zdravke Čučak, u upravnom sporu po tužbi R. S. iz P., (u daljem tekstu tužilac), koga zastupa punomoćnik M. A., advokat iz B., protiv rješenja broj 1045346159 od 28.01.2019. godine tuženog Fond ... R. S., B., Nj. ..., u predmetu ostvarivanja prava na starosnu penziju, odlučujući o zahtjevu tužioca za vanredno preispitivanje presude Okružnog suda u Prijedoru broj 16 0 U 000648 19 U od 22.04.2019. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 8.10.2021. godine, donio je

PRESUDU

Zahtjev se odbija.

Odbija se zahtjev tužioca za naknadu troškova upravnog spora.

Obrazloženje

Pobijanom presudom odbijena je tužba protiv osporenog akta kojim je odbijena žalba tužioca izjavljena protiv rješenja organa tuženog, Filijala P. broj 1045346159 od 27.12.2018. godine. Tim prvostepenim rješenjem tužilac je odbijen sa zahtjevom za ostvarivanje prava na starosnu penziju.

Odbijanje tužbe sud obrazlaže razlozima da je tužilac ispunio uslove za starosnu penziju, jer na dan podnošenja zahtjeva ima 68 godina, 3 mjeseca i 5 dana života i ukupan penzijski staž osiguranika 42 godine, 2 mjeseca i 11 dana, ali da se na dan podnošenja zahtjeva nalazi u obaveznom osiguranju po drugom osnovu i ostvaruje pravo po osnovu radnog odnosa – izborne funkcije, iz kojeg razloga je tuženi na potpuno i pravilno činjenično utvrđenje, pravilno primjenio odredbe člana 41-43. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 134/11, 82/13 i 103/15, u daljem tekstu Zakon o PIO) i odredbu člana 87. tog zakona kada je zahtjev tužioca odbio, uz napomenu da traženo pravo može ostvariti po prestanku trenutnog obaveznog osiguranja.

Blagovremeno podnesenim zahtjevom za vanredno preispitivanje te presude iz razloga predviđenih odredbom člana 35. stav 2. Zakona o upravnim sporovima („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 109/05 i 63/11 u daljem tekstu ZUS), tužilac ukazuje da je radi pravilnog odlučivanja u ovoj upravnoj stvari potrebno razjasniti šta je pravo na penziju a šta je ostvarivanje tog prava. Pravo na starosnu penziju jeste pravo utvrđeno svakom građaninu u skladu sa Zakonom o PIO, pod minimalnim uslovima iz člana 41. Zakona o PIO,

na način utvrđen zakonom. Nije isto imati pravo na starosnu penziju i ostvariti to pravo, to jeste faktički primati penziju, iz kojeg razloga je tuženi organ pogriješio kada je odbio „zahtjev za ostvarivanje prava na starosnu penziju“. Podneseni zahtjev u sebi sadrži kako zahtjev za utvrđivanje prava na starosnu penziju (član 41.) tako i zahtjev za isplatu utvrđene penzije (ostvarivanje prava, član 118.). Ako lice ispunjava uslove iz člana 41. Zakona o PIO, ima pravo da mu se bar utvrdi status penzionera, korisnika starosne penzije. Međutim, ako se takvo lice i dalje nalazi u osiguranju po nekom od osnova iz člana 11. Zakona o PIO (kao kod tužioca član 11. stav 1. tačka d – izabrano lice, odbornik u Skupština G. P.), njemu se odlaže ostvarivanje prava na penziju, to jeste odlaže se isplata penzije, ali se ne može uskratiti utvrđivanje statusa penzionisanog lica. Pored toga bio je spreman odreći se svoje odborničke naknade zarad ispunjavanja uslova i za isplatu penzije (član 188.), ali uprkos zahtjevu za odjavu odborničkog dodatka, tuženi je i dalje smatrao da nema prava niti da se utvrdi status korisnika starosne penzije i da mu ista bude i isplaćena. Predlaže da se zahtjev uvaži uz naknadu troškova u iznosu od 1.316,25 KM na ime sastava zahtjeva

U odgovoru na zahtjev, tuženi osporava navode i ukazuje da se pravo na starosnu penziju obezbjeđuje nakon prestanka osiguranja. U matičnoj evidenciji registrovana je i otvorena prijava kod Opština P., osnov osiguranja 3 – izabrano ili imenovano lice, što predstavlja osiguranika u obaveznom osiguranju iz člana 11. Zakona o PIO. Tužilac je prijavljen dana 23.11.2016. godine i danas se nalazi u osiguranju. S obzirom na to da se tužilac u trenutku podnošenja zahtjeva nalazio u obaveznom osiguranju, utvrđeno je da, iako je ispunjavao uslove u pogledu godina života i ostvarenog penzijskog staža, da nije ispunjavao uslove propisane članom 87. i članom 118. Zakona o PIO, a neophodno je da osiguranik ispuni sve uslove koje propisuje ovaj zakon kako bi ostvario pravo na penziju. Navedene zakonske odredbe se ne odnose samo na lica u radnom odnosu nego na sve osiguranike iz člana 11. Zakona. Tužilac je upoznat sa preprekama za ostvarivanje prava, kao i šta je potrebno učiniti da bi to pravo i ostvario. U slučaju da je prekinuo odbornički mandat, mogao je da ostvari to pravo, ali se on obraćao Skupština g. P. kako bi ga odjavili sa mjesečne naknade na ime odborničkog dodatka, iako bi morao znati, kao odbornik, da je potrebno da se obrati Centralnoj izbornoj komisiji. Predlaže da se zahtjev odbije.

Razmotrivši zahtjev, odgovor na zahtjev, pobijanu presudu i cjelokupne spise predmetne upravne stvari, na osnovu odredbe 39. ZUS, odlučeno je kao u izreci presude iz sljedećih razloga:

Prema podacima spisa ovog predmeta proizilazi da je tužilac dana 25.12.2018. godine podnio zahtjev za ostvarivanje prava na starosnu penziju. Rješenjem od 27.12.2018. godine taj zahtjev je odbijen u skladu sa odredbom člana 118. stav 2. Zakona PIO, uz obrazloženje da na dan podnošenja zahtjeva tužilac ima 68 godina, 3 mjeseca i 5 dana života i da ukupan penzijski staž iznosi 42 godine, 2 mjeseca i 11 dana, ali da je tužilac na dan podnošenja zahtjeva osiguranik po osnovu odredbe člana 11. tačka d) Zakona PIO. Odlučujući o žalbi tužioca izjavljenoj protiv ovog rješenja, osporenim aktom žalba je odbijena, uz obrazloženje da je prvostepeni organ pravilno zaključio da nisu ispunjeni uslovi iz člana 41-43, te člana 87. i 118. Zakona PIO, jer se tužilac na dan podnošenja zahtjeva radi ostvarivanja prava na starosnu penziju, kao i na dan donošenja osporenog rješenja nalazi u osiguranju kod nosioca osiguranja Grad P. sa prijavljenim osnovom osiguranja „3“ na radno vrijeme od 8 sati i kod nosioca osiguranja V. m. š. P. sa prijavljenim osnovom osiguranja „16“.

Pobijanom presudom pravilno je odbijena tužba tužioca podnesena protiv osporenog akta, jer tužilac navodima tužbe nije doveo u sumnju pravilnost akta tuženog.

U definisanju pojma „ostvarivanja prava na starosnu penziju“ tužilac navodi „Ostvarivanje tog prava jeste sama isplata penzije na način utvrđen zakonom, te da nije isto imati pravo na starosnu penziju i ostvarivati to pravo, tj. faktički primati penziju. Ovakvo tumačenje je pogrešno, jer nije moguće ostvariti pravo na starosnu penziju, a da se istovremeno ne odredi i isplata te penzije, iz kojeg razloga je bez osnova prijedlog tužioca da mu se utvrdi to pravo, a odloži isplata penzije.

U odnosu na navedeni prijedlog tužioca pravilno je nižestepeni sud obrazložio ispunjenost uslova za starosnu penziju i ostvarivanje tog prava. Tužilac je ispunio uslove propisane odredbom člana 41. Zakona PIO, koji se odnose na navršenih 65 godina života i najmanje 15 godina staža osiguranja, jer na dan podnošenja zahtjeva ima 68 godina, 3 mjeseca i 5 dana života i ukupan penzijski staž osiguranika 42 godine, 2 mjeseca i 11 dana. Međutim, shodno odredbi člana 87. Zakona PIO, pravo na penziju obezbjeđuje se nakon prestanka osiguranja. Ova zakonska odredba ograničava istovremeno ostvarivanje prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja i prava po osnovu radnog odnosa – izborne funkcije, a sve u cilju sprečavanja dvostrukog ostvarivanja prava po istom osnovu i to penzije po osnovu doprinosa iz radnog odnosa i plate odnosno naknade po osnovu izborne funkcije.

Kod činjenice da tužilac ne spori da se u vrijeme podnošenja zahtjeva nalazi u osiguranju kod nosioca osiguranja Grad Prijedor sa prijavljenim osnovom osiguranja „3“ na radno vrijeme od 8 sati, to je pravilno primjenom odredbe člana 87. Zakona o PIO, njegov zahtjev za ostvarivanje prava na starosnu penziju odbijen. U vrijeme odlučivanja o zahtjevu, kao i u vrijeme donošenja osporenog akta, tužilac nije odjavljen sa osiguranja, iz kojeg razloga tvrdnja da je bio spreman da se odrekne odborničke naknade nije od uticaja na pobijanu presudu. Ovo stoga što je sud u smislu odredbe člana 29. stav 1. ZUS, riješio spor na podlozi činjenica koje su utvrđene u upravnom postupku, pa je tako nesporno utvrđeno i da je tužilac prijavljen sa osnovom osiguranja „3“ na radno vrijeme od 8 sati.

Slijedom navedenog, u pobijanoj presudi nije ostvaren nijedan razlog njene nezakonitosti predviđen u odredbama člana 35. stav 2. ZUS, iz kojeg razloga se zahtjev tužioca odbija na osnovu člana 40. stav 1. istog zakona.

Tužilac nije uspio u sporu iz kojeg razloga je njegov zahtjev za naknadu troškova upravnog spora primjenom člana 49a. stav 1. ZUS, odbijen.

Zapisničar
Zdravka Čučak

Predsjednik vijeća
Edina Čupeljić

Tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Ačić